

Żeby wartości nabrały wartości.

Magdalena Wieczorek

ROM-E *Metis*

Śląskie.
Pozytywna energia

Metis

ul. Drozdów 21 i 17, 40-530 Katowice; tel.: 32 209 53 12 lub 14
www.metis.pl e-mail: metis@metis.pl

Dzban, kamienie, piasek i woda

**Dwa najważniejsze dni w życiu
człowieka:
pierwszy to dzień, w którym się
urodził, a drugi to ten, w którym
zrozumiał po co?**

Mark Twain

Jaki jest świat wartości współczesnego nastolatka?

Młodzi XXI wieku

My, młodzi XXI wieku.

Jacy jesteśmy? Dokąd zmierzamy?

***Każde pokolenie ma własny czas.
Każde pokolenie chce zmienić świat.***

(...)

***Każde pokolenie ma własny głos.
Każde pokolenie chce wierzyć w coś.
Każde pokolenie rozwieje się.
A nasze nie!***

(Kombi,2004)

Obraz polskiej młodzieży

(Raport CBOS „Młodzież 2013”)

41% badanych jako cel wyznacza sobie zdobycie ciekawej pracy zgodnej z zainteresowaniami,

35% aspiruje do osiągnięcia wysokiej pozycji zawodowej,

29 % nastolatków dąży też do satysfakcjonującej sytuacji materialnej, oraz spokojnego życia – bez kłopotów i konfliktów **28%.**

15% grupie młodzieży szczególnie zależy na życiu barwnym, pełnym rozrywek, bogatym pod względem towarzyskim oraz na udanym życiu seksualnym **12%.**

Wartości młodzieży z jednej strony opierają się na wartościach osobistych i afiliacyjnych (miłość, przyjaźń, życie rodzinne), z drugiej - na pracy, traktowanej jako warunek dostatniego i ciekawego życia oraz źródło osobistej satysfakcji.

W badaniach prowadzonych w ciągu ostatnich dwóch dekad nie widać znaczących zmian - jak się okazuje, główne dążenia młodzieży od wielu lat pozostają podobne.

BABY BOOMERS

1946-1964

- **etos pracy**
- utrata pracy jako motywacja do działania
- żyją, żeby pracować

POKOLENIE X

1965-1979

- praca odgrywa ważną rolę
- szukanie **złotego środka**
- chęć wyższej wypłaty nawet kosztem czasu wolnego

POKOLENIE Y

1980-1994

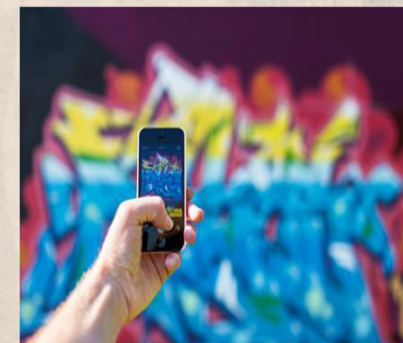

- pracują, żeby żyć
- **work-life balance**
- to co poza pracą daje im szczęście
- 8 godzin dziennie
- etyczność pracy
- ok. 2 lata w jednej firmie

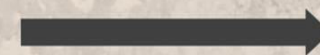

POKOLENIE Z

1995-obecnie

- praca zdalna
- różnorodność zadań
- wyzwania
- dynamiczne środowisko pracy
- swoboda

Baby boomers – to MY

(zwrot [baby boom](#) odnosi się do zauważalnego wzrostu liczby urodzeń)

Baby boomers są grupą demograficzną urodzoną podczas [wyżu demograficznego po II wojnie światowej](#), w przybliżeniu w latach 1946 i 1964. Dotyczy to również osób, które są między 52 a 70 lat w 2016 roku.

Dzisiejsi 50-latkowie mają silnie zbudowaną pozycję, autorytet i wierzą we władzę. Urodzeni w patriarchy rozumieją świat poprzez strukturą pionową, która nakazuje wspinanie się po drabinie kariery, doświadczenia, pozycji od zera do bohatera. **Ich poczucie własnej wartości opiera się na sukcesach zawodowych, a tradycyjny podział ról w rodzinie widzi kobiety przede wszystkim w rolach matek i żon, a ojców – jako dostarczycieli finansowego bezpieczeństwa i stabilizacji.**

Pokolenie X

Pokolenie X ([ang.](#) *Generation X*) – określenie to dotyczy ludzi urodzonych w latach ok. 1961–1983(lub do 1985), nazywanych także *pokoleniem PRL*. którzy nie wiedzą, dokąd mają zmierzać, społeczeństwo zagubione w chaosie współczesności, wykreowanych przez modę [wzorców](#), szukające odpowiedzi na trudne pytania i sensu własnej egzystencji.

Symbol X oznaczać ma niewiadomą.

Czasami zwane również *pokoleniem Nic na serio*

Wyznacznikiem przynależności była tutaj abnegacja, nonszalancki styl i sposób życia, bezbarwność. Często są to ludzie odrzucający świat wykreowany przez [marketing](#) i system, żyjący często bez celu, autorytetów.

Pokolenie Y, tzw. Milenialsi

Milenialsami nazywa się osoby, które urodziły się na przełomie lat **1980-1994**.

Obecnie próbują się odnaleźć na rynku pracy. Jedni dopiero na niego wchodzą, drudzy z kolei raczkują, a trzeci całkiem nieźle sobie na nim radzą.

Milenialsi są bardzo pewni siebie, świadomi swoich mocnych stron, dobrze wykształceni, posiadający znajomość języków obcych oraz świetnie zorientowani w nowych technologiach.

Jeżeli chodzi o mniej pozytywne opinie na ich temat, to pojawiają się głosy, że pokolenie Y jest rozpieszczone, nieodpowiedzialne i zbyt zadufane w sobie.

W odróżnieniu od poprzedniej generacji, określanej mianem [generacji X](#), „oswoili” nowinki technologiczne i aktywnie korzystają z [mediów](#) cyfrowych i [technologii cyfrowych](#) i uznawani są za generację zuchwałą, otwartą na nowe wyzwania.

Generacja Z

Chodzą jeszcze do szkoły, lecz już mają wielkie plany. Generacja Z - dzisiejsze nastolatki - nie zamierzają, jak ich starsi koledzy oraz rodzice, żyć w postawie roszczeniowej. Są pragmatykami, stawiają na siebie i chcą zmieniać świat.

Pokolenie Fejsa

Utopieni w świecie wirtualnym.
Nowe technologie maja we krwi.

Pokolenie T

Pałą, piją, ćpają i klną. I jeszcze do tego mają pretensje do całego świata, że się ich czepia i nie zaspokaja ich wszystkich potrzeb. Kto to? Dziewczęta po gimnazjum, które są trzonem tak zwanego Pokolenia T (od transformacji). Pokolenie to wykryto przy okazji prac nad Diagnozą Społeczną 2005, czyli aktualnym portretem Polaków sporządzonym w oparciu o badania socjologów z Rady Monitoringu Społecznego.

Pokolenie ani ani (Psychologia Społeczna, 2011, tom 6)

Pokolenie, które się ani nie uczy ani nie pracuje, a ni nie dba o samokształcenie.

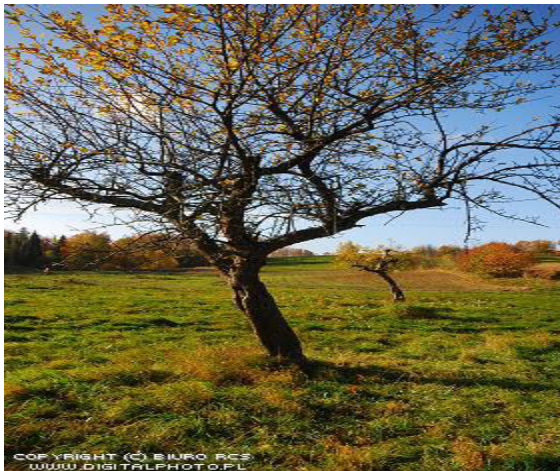
Jaki jest świat wartości, w którym żyję?

Czy wartości są potrzebne w procesie wychowania?

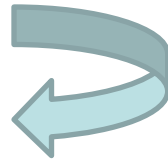
Trzeba jasno zdać sobie sprawę z tego, co
to jest WYCHOWANIE i jak należy je
przeprowadzić, bo obecnie panuje pod
względem rozbieżność poglądów.

Arystoteles

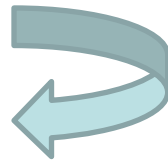

Czy już wiemy czym jest wychowanie?

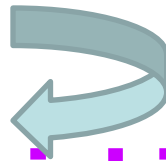
Relacja.

**Dorośli – dziecko – uczeń –
wychowanek.**

Pociąga za sobą?

Ale czym, jakimi siłami?

Proces

Wychowanie to fenomen procesu rodzenia się relacji dorosły – dziecko – uczeń

Personalistyczna koncepcja wychowania

Wychowanie integralne

Rozwój integralny człowieka (wg. S. Kunowskiego)

- Biologiczny
- Psychiczny
- Społeczny
- Kulturowy
- Światopoglądowy/duchowy

Wychowanie integralne ma stymulować rozwój poszczególnych warstw.

Wychowanie jest dwustronnym obdarzaniem człowieczeństwem.

Jan Paweł II

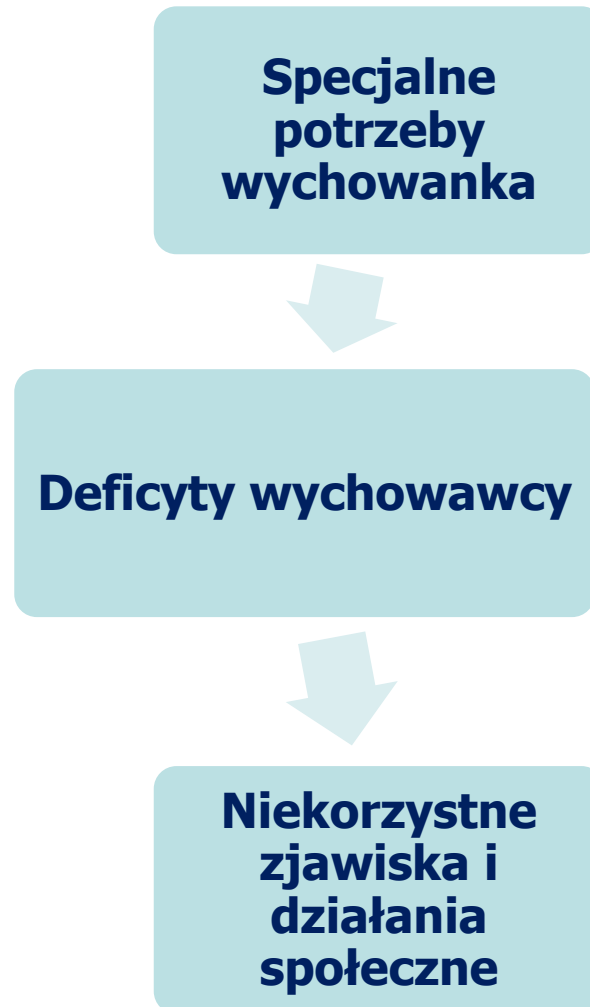

Ważny jest cel wychowania.

Warunki sprzyjające rozwojowi wychowanka.

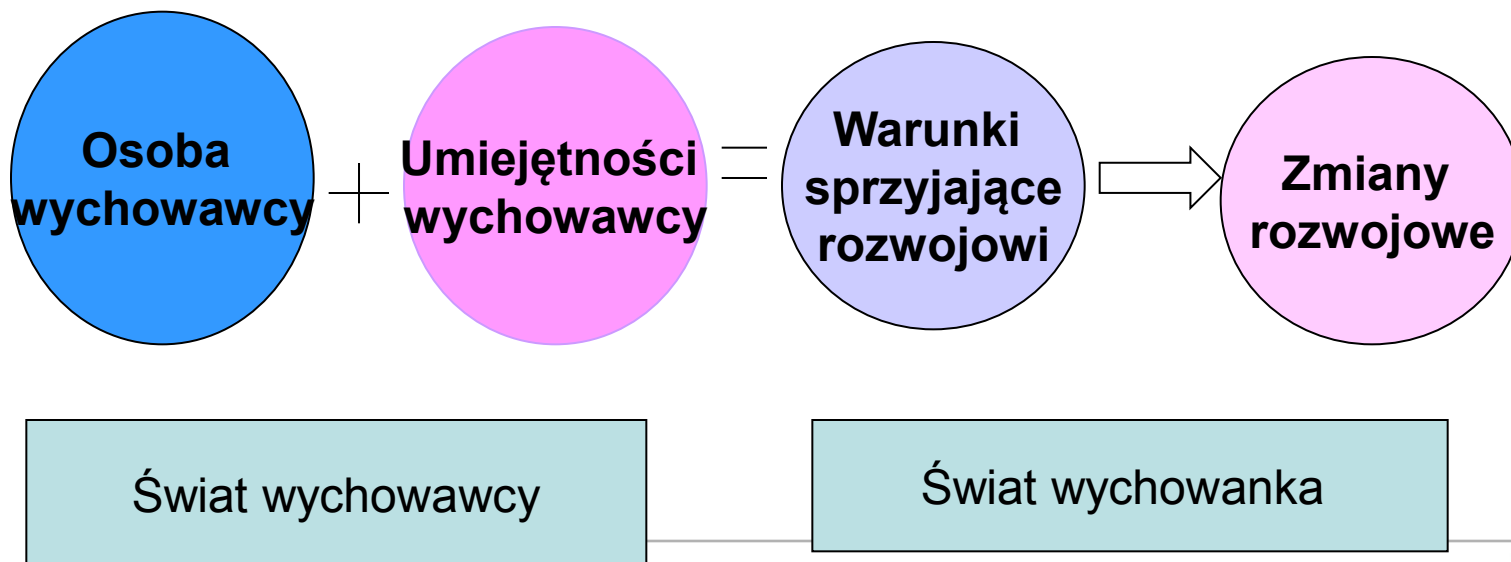
- Doświadczanie przez wychowanka zrozumienia i akceptacji
- Poczucie więzi z wychowawcą
- Otwartość w relacjach
- Wzajemny szacunek wychowawca/wychowanek
- Świadomość granic w życiu i rozwoju
- Dzielenie się odpowiedzialnością za osiągnięcie zmian w procesie wychowania

Wiodące przyczyny ograniczonej skuteczności działań wychowawczych

Humanistyczny model wspierania dziecka w rozwoju jako istota wspomagania dziecka

Tak rozumiany kontakt wychowawczy angażuje dwie osoby: wychowawcę oraz wychowanka, którzy pozostają w osobowej relacji i współdziałają w osiągnięciu celów wychowawczych.

Osoba wychowawcy

- Świadomy siebie i swojego systemu wartości
- Dostarczanie wychowankowi wzorców postaw i zachowań
- Zainteresowanie ludźmi i sprawami społecznymi
- Jasne zasady etyczne
- Poczucie odpowiedzialności

Umiejętności wychowawcy

- Rozumienie wychowanka i okazywanie mu tego
- Zapewnienie bezpieczeństwa w sytuacjach trudnych
- Sprzyjanie pozytywnym działaniom i dokonywanie zmian w zachowaniu

<http://go.funpic.hu>

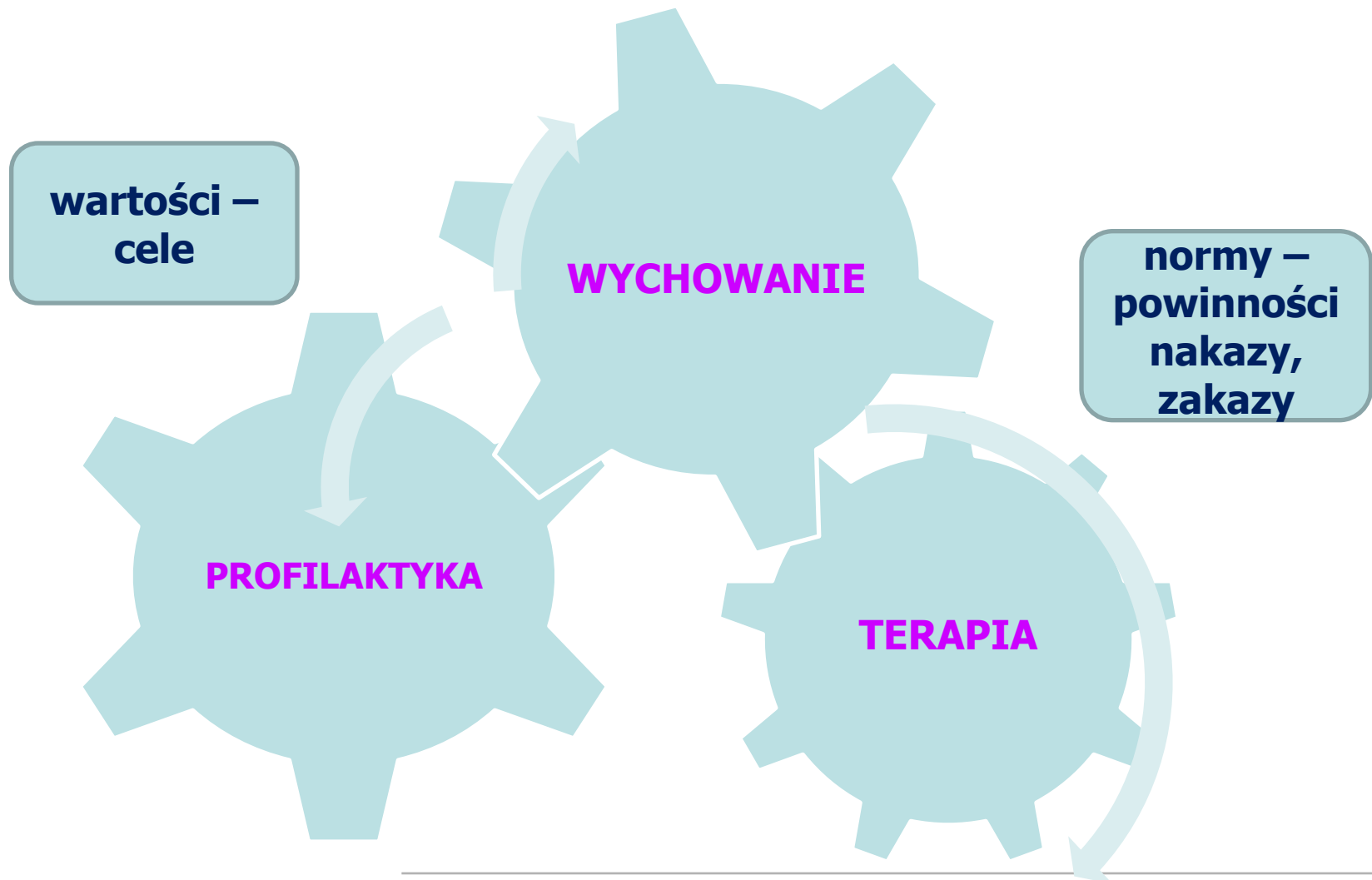
Wychowanie

Wychowanie to proces wspomagania wychowanka w rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w czterech podstawowych sferach:

- *fizycznej,*
- *psychicznej,*
- *społecznej,*
- *duchowej (aksjologicznej)*

(za Z. B. Gaś)

Relacja pomiędzy wychowaniem a profilaktyką

Ustalenie przez społeczność szkolną ważnych wartości

W wytycznych Ministerstwa Edukacji Narodowej czytamy, że:

„opracowując program wychowawczy szkoły należy brać pod uwagę jakie wartości są szczególnie ważne dla społeczności szkolnej”.

4 kroki wprowadzania w świat wartości (Z. B. Gaś)

- 1. Rozpoznawanie wartości – co jest wartością, dokonuje się poprzez obserwację osób znaczących, np. rodziców.**
- 2. Rozumienie wartości – analiza danej wartości, bilans zysków i strat, dokonuje się poprzez własne doświadczenia i obserwację świata.**

4 kroki wprowadzania w świat wartości (Z. B. Gaś)

- 3. Akceptowanie wartości** – przyjęcie, że wartości są szansą na godne, zdrowe życie, dokonuje się na drodze wzmocnień zewnętrznych, to co robimy jest akceptowane w grupie.
- 4. Respektowanie wartości** – przyjęcie wartości jako podstawy norm przestrzeganych we własnym zachowaniu, dokonuje się na drodze społecznie akceptowanego stylu życia.

System wartości ogólnoludzkich

- Godność
- Prawda
- Dobro
- Życie
- Sprawiedliwość
- Pokój
- Rodzina

Wartości, normy i kształtowanie postaw jako podstawa funkcjonowania społeczności szkolnych

- Wybór wartości i norm, w oparciu o które chcemy działać (procesy interakcyjne, komunikacyjne, relacje, odbiór procesu nauczania, partycypacja w życie szkoły, cele, standardy zachowań, wsparcie, bezpieczeństwo, przyjazne środowisko)
- Klimat szkoły (integruje obszar dydaktyki i wychowania, ma wpływ na wyniki nauczania)
- Samorządność uczniowska (edukacja nieformalna, rówieśnicza, wolontariat, współdziałanie, współodpowiedzialność, obowiązki, prawa)
- Praca wychowawcza nauczyciela w klasie (strategie oparte na skutecznym zarządzaniu zachowaniem uczniów w klasie)
- Język wychowawczy (budowanie zrozumienia, szacunku, chęci współpracy)

Piramida skutecznego radzenia sobie z trudnymi i ryzykownymi zachowaniami uczniów

Dysfunkcyjna szkoła

Konkluzja

Demoralizacja – jest łatwa

Wychowanie – jest trudne

Profilaktyka – jest konieczna

Źródła

Raport CBOS „Młodzież 2013”,

K. Ostrowska. W poszukiwaniu wartości, GWP, Gdańsk 2000,

M. Karwatowska. Uczeń w świecie wartości, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2010,

P. Cicha. Program wychowawczy szkoły a personalistyczna perspektywa wychowania do wartości, ORE, Sieci współpracy i samokształcenia. Rozmowy o profilaktyce i wychowaniu, ORE, Warszawa 2015,

U. Gralewska, N. Karaszewski, L. Piotrowska, K. Salamon-Bobińska, Wartości i normy jako podstawa funkcjonowania społeczności szkolnych, ORE, Warszawa.

E. Puchała. Szkoła jako wspólnota osób, CMPP, Warszawa 2009.

M. Prajsner. Kształtowanie i zmian postaw, Remedium, wrzesień 2007.

M. Prajsner. O postawach, ich kształtowaniu i zmianie, Remedium, listopad, 2007.

Metoda narracyjna w procesie budowania postaw, Ruch PedagogicznyI-2/2006.

Jakość życia w procesie rozwoju dzieci i młodzieży, PWSZ, Tarnobrzeg 2011.

A. Karasowska. Wychowanie do odpowiedzialności - wspomaganie rozwoju społecznego i moralnego dziecka, ORE.

B. Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWZiU, Warszawa 2004.

http://www.spoleczna.psychologia.pl/pliki/2011_3/Szczesniak_Rondon_PS_3_2011.pdf ,

<http://www.polskatimes.pl/artykul/3541529,nadchodzi-generacja-z-dzisiejsze-nastolatki-maja-wielkie-plany-i-chca-zmieniac-swiat,id,t.html>,

<http://stapler.pl/litery-dzielace-generacje-o-roznicach-miedzy-pokoleniem-x-y/>

Dziękuję za uwagę

Magdalena Wieczorek

Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis* w Katowicach

mwieczorek@metis.pl

